REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Dumineca 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 77. Brașov, Miercurĭ 5 (18) Aprilie. 1900.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Aprilie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne (12 fl.); pe șése lunĭ 12 coróne (6 fl.); pe treĭ lunĭ 6 coróne (3 fl.); pe o lună 2 coróne (1 fl.).

Pentru România și streinătate: pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ, pe o lună 3.50 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin ***mandate postale.***

Administrațiunea.

Stadiu de zăpăcélă.

Am vorbit în numěrul de erĭ al fóiei nóstre de corelațiunea dintre Austria și Ungaria în ce privesce cestiunea egalei îndreptățirĭ naționale, séu, cum este numită de comun, cestiunea naționalităților, și am dis, că modul, cum se va resolva ea în Austria, va esercita o înrîurire puternică și asupra resolvărei ei în partea de dincóce a monarchiei.

Ungurii věd acésta și nicĭ nu-șĭ ascund temerile relativ la o eventuală alcătuire în sens federalistic în țěrile austriace. Dér ei se încred în norocul, ce l'au avut până acuma, fiind așa de mult favorisată politica lor de maghiarisare de constelația politică interióră și esterióră dela 1867 încóce.

Se află și între politicianii ungurĭ bărbațĭ, carĭ recunosc, că încă nu s'a făcut nicĭ un pas serios înainte spre deslegarea gravei cestiunĭ a naționalităților și că tótă politica guvernului unguresc de până acuma față cu ele n'a dobêndit, decât a produce nemulțămire și cea mai adêncă amărăciune în sînul lor. Nu cutéză însě s'o spună pe față, parte din causa terorismului curentului șovinist, parte fiind că place orgoliului lor și lingușesce poftei lor de domnire de a spera, că totuși cu timpul va succede stăpânirei ungurescĭ pe calea apucată de a sugruma simțul și consciința națională a popórelor nemaghiare.

Vedurăm cum chiar un organ de frunte german din Austria cu veleități suprematiste recunósce, că nu se póte pune capět luptelor și încurcăturilor din Austria, decât printr'o înțelegere între naționalitățĭ pe basa unei libertățĭ naționale limitate printr'o lege adusă de ele însě-le.

In partea de dincolo a monarchiei dualiste este, prin urmare, un lucru de mult clarificat, că nu ajunge a-se stabili numai cercul de libertate între cetățenĭ, ci trebue să fiă bine stabilit și între individualitățile naționale ale popórelor.

Care dintre politicianii ungurĭ mai vré sě scie, séu și numai sě audă adĭ de individualitățĭ naționale în statul poliglot ungar?

Peste acésta au trecut de mult înțelepții diriguitorĭ ai destinului statului ungar. Un singur Maghiar de valóre s'a încercat odinióră sě dovedéscă, că principiul fundamental al legei dela 1868 recunósce dreptul naționalităților de a-șĭ susținé propria individualitate națională, de a o desvolta și a progresa pe basa ei în cultură. Dér acesta a fost de mult escomunicat din sînul conaționalilor sěi.

Și nu numai, că cei ce se închină adĭ politicei șoviniste nu vor sě scie și sě audă nimic de o îndreptățire a popórelor nemaghiare de a-șĭ desvolta individualitatea lor națională, dér în era acésta, când se vorbesce de intențiunea guvernului de-a împăciui naționalitățile, rěsar ca ciupercile planurile cele mai nebune pentru paralisarea totală a orĭ-cărei desvoltărĭ naționale la popórele nemaghiare, ba chiar pentru sugrumarea ei.

Aci vine guvernul însu-șĭ cu planurile cele mai scălciate de colonisare, aci se ridică un doctrinar șovinist ca Beksics spre a distrage pe conaționalii sěi cu planurĭ de transformarea raporturilor de posesiune în favorul elementului maghiar.

Fără îndoélă, politicianii maghiarĭ se află într'un stadiu de completă zăpăcélă, din care stare periculósă nu-i póte scóte, decât numai nisce evenimente seriós neprevědute, séu lupta energică și concentrică a naționalităților asuprite.

Eventualitatea din urmă stă dér în mâna naționalităților, carĭ, décă îșĭ vor cunósce interesul, vor trebui sě se trezéscă din letargia lor și sě strige un *veto* asupritorilor.

Din Bucovina.

In ședința de Miercurĭ a dietei din Cernăuțĭ, dușmanul neîmpăcat și încăpățînat al fraților noștri din Bucovina, deputatul Coco *Wassilko* a adresat președintelui țěrii o interpelațiă dicênd, că doi funcționarĭ ai statului ar fi intervenit la marele proprietar din Hlinița Al. cav. de *Flondor* pentru donarea unei proprietățĭ pentru internatul de băețĭ românĭ din Cernăuțĭ, și întrébă, décă acéstă procedură e admisibilă din partea acelor funcționarĭ.

Pe cum se va vedé mai jos, numitul proprietar român a și rèposat, și după informațiunile, ce le are „Patria“ din Cernăuțĭ, el a instituit de erede universal „Societatea pentru literatura și cultura poporului român din Bucovina“.

Generósa donațiune, a scos, firesce, din sărite pe dușmanii Românilor, carĭ nu s'au sfiit a aduce afacerea înaintea dietei prin rostul veninosului Coco Wassilko și într'un mod, care a trebuit sě revolte tóte inimile cu bun simț.

„Patria“, organul partidului român din Bucovina, ocupându-se în primul sěu dela 15 Aprilie cu acéstă cestiune, scrie între altele:

Ultima ședință de Mercurĭ a devenit mai interesantă, decât cele anterióre, nu prin discuții valoróse privitóre la eminentele interese ale țěrii, ci prin modul dur și barbar, în care eternul Coco a adus înaintea dietei în formă de interpelațiă către presidentul țěrii o cestiune, care bunul simț nu ar fi tras-o nicĭ-odată în publicitate în felul, cum a fost adusă.

Canoscută este nobleța sufletului poporului român. De secolĭ întregĭ el manifestéză frumósele sale pornirĭ prin fapte înălțătóre. In vechime se dăruiau averĭ marĭ mănăstirilor, mai apoi instituțiunilor publice de binefacere și de propagare a culturei. Cu cât mai mulțĭ mecenațĭ are un popor, cu atât mai mult respect trebue sě inspire, cu atât mai înaltă în cultură și puternică se arată națiunea.

Acest spirit nobil tradițional trăesce în poporul român din Bucovina în tótă vigórea. Mii de fii ai lui grăbesc a aduce din slabele puterĭ an de an sacrificii însemnate pentru scopurĭ comune de cultură și înaintare. Unul din cele mai nobile odrasle ale acestui popor a închis dilele aceste ochii pentru vecĭ, pe patul de mórte aducêndu-șĭ aminte de durerile neamului sěu și destinând averea sa însemnată „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“, instituindu-o de erede universal prin un testament gural, făcut în presența a trei martorĭ, învitațĭ cu dinadinsul și insistent la sěvêrșirea acestui act.

Coco Wassilko, care nu are talentul a înțelege, că pot esista și fapte pornite din impulsurĭ nobile, nu a avut liniște, până nu a reușit a face din acest fapt *cas mare*, de sine înțeles deplin denaturat, în chipul scandalos și de rěu gust, inherent apucăturilor sale.

De Coco nu ne mai mirăm. Suntem atât de deprinșĭ cu isprăvile sale, încât orĭ-ce ispravă nouă am trece-o liniștițĭ cu vederea. Tot așa am fi făcut și cu interpelația acésta, décă nu ar fi și alte împrejurărĭ, carĭ ne determină a-o discuta.

Interpelația are o istoriă de tot ciudată. Coco s'a presentat cu ea înaintea membrilor majorității, cerêndu-le subsemnările trebuincióse; ele însě i-au fost refusate. Acésta s'a întêmplat Mercurĭ înaintea începerei ședinței de diminéță. Coco, respins în cererea sa, a părăsit furios majoritatea, declarând eșirea din ea. La ședința postmeridiană Coco era din nou împăcat cu majoritatea și membru al ei. Minunea s'a întêmplat prin cedare din partea celor mai mulțĭ membri ai majorității, carĭ i-au oferit lui Coco atâtea subscrierĭ, câte erau trebuincióse pentru aducerea interpelației înaintea plenului dietei.

Sincer o spunem, că acésta ne a atins fórte dureros. Românul supórtă ușor orĭ-ce atac; cel mai adênc jignit se simte însě, atacat fiind în cele mai nobile ale sale sentimente.

Interpelația lui Coco, lipsită de substratul supus în mod tendențios, este o manevră din cale afară rěutăciósă, un act de pură și descreerată ostilitate. Că Coco este capabil și de aceste fapte nu ne-a fost necesară proba nouă. De altfel, Coco nu mai e în stare a jigni poporul român.

Dureros atinge, că interpelația este subscrisă și de persóne din rêndurile majorității, față de carĭ avem stimă și le respectăm. Mângăetor este totușĭ, că o parte din membrii majorității nu s'a putut decide a subscrie interpelația. Se vor convinge domnii subsemnatorĭ însě ulterior, cât de nefericită inspirațiă au avut, când au urmat cererii lui Coco.

Din punct de vedere politic privită interpelația calomniósă, ne póte fi numai binevenită. Așteptăm, că baronul Bourguignon va stărui la intentarea cercetărilor disciplinare contra celor doi Românĭ, amploiațĭ de stat, carĭ au fost presențĭ la facerea testamentului, și atuncĭ neîndoios se va afla, că procedura lor a fost de deplină corectitudine și că ei nu merită nicĭ o maculă. Décă în ședința publică de Mercurĭ în ei s'a aruncat cu noroiŭ nu ei sunt de vină, precum orĭ-ce om cinstit nu este de vină, décă trecênd pe stradă se găsesce câte un ștrengar, care din pornire rěutăcióse pe neașteptate îl mânjesce cu tină...

Timpurĭ critice.

In articulul sěu de Pascĭ *„Pesti Naplo“* se tânguesce, sub titlul acesta, asupra situațiunei critice generale în Ungaria. Nu este nicĭ un teren, pe care sě nu se resimtă o crisă acută și sě nu se vadă pretutindenĭ semnele stagnării. Orĭ încătrău te întorcĭ, dice, se aud plângerĭ, se observă deprimarea și se póte esperia aprópe o desperare.

Situația e mai rea decât la 1895, căcĭ deși atuncĭ era crisă la bursă, în țéră totușĭ nu domnea deprimarea ca adĭ, și décă nu va veni încurênd vr'un ajutor dintr'o parte óre-care, putem sě ne așteptăm la dile mult mai critice.

Acestea le dice fóia maghiară cu privire la situația din Budapesta. Mult mai rele sunt însě stările în *provincią,* unde se ivesc tot mai mult semnele eșofării generale. In cercurile *industriale* și *comerciale* din provinciă domnesce o adevěrată crisă. In situațiunea acésta toțĭ privesc la *stat*, dela care așteptă o întórcere spre bine. Dér nicĭ statul nu póte face minunĭ, mai ales acum, când în urma situațiunei pieții de banĭ, Ungaria nu se póte gândi la un credit de stat.

„Pesti Naplo“ nu e de părerea acésta; el cere ca statul sě-șĭ încordeze tóte puterile pentru a veni în ajutorul întreprinderilor private, căcĭ, dice, fasa actuală a pieții capitalului póte se dureze încă mulțĭ anĭ, ș'apoi cine sě tot aștepte? Imprejurarea că banii sunt adĭ ceva mai scumpĭ, nu este — după părerea lui „P. N.“ — motiv de neactivitate. Decât acésta un mai mare rěu este, că fabricile încep a-șĭ sista lucrările, muncitorii fără lucru sunt cu miile, consumul scade și în urma acésta venitele statului încă dau înděrět.

Din tóte reiese, că pe cei dela „P. N.“ îi arde dorul de-a vedé odată „nația alcătuitóre“ luând un sbor mai repede și mai constant. O și spune acésta, căcĭ dice el, pentru națiunea, care în privința economică dă înděrět, urméză fatal și regresul politic. Décă Ungurii nu se vor folosi de epoca păcii *interióre* și esterióre pentru a înainta și a-se ridica, atuncĭ ei vor cădé fără speranța reînvierii.

Așa e! Dér n'au Ungurii acum dela dualism încóce pânea și cuțitul în mână și nu s'au făcut părtașĭ de tóte favorurile, ce le-a dat statul, numai pentru-ca sě se ridice? Și totușĭ, étă că tot ei se plâng de stagnare și regres pe tóte terenele. Ce se dică atuncĭ cetățenii de a doua mână ai țěrii, carĭ nu sunt împărtășițĭ de favorurĭ, ba și în ceea-ce ar puté înainta cât de cât, sunt împedecațĭ și oprițĭ locului prin tot felul

de mĕsurĭ escepţionale, ce se aduc contra desvoltării şi progresului lor, fiă cultural, fiă economic? In loc sĕ se bucure, când vĕd nisuinţele spre înaintare ale naţionalităţilor nemaghiare, chiar pressa şovinistă este care dă alarma şi strigă, că naţionalităţile primejduesc statul.

Are dreptate „P. N.“ când dice, că trăim dile critice şi că o mare stagnare şi depresiune se observă pretutindenĭ în ţéră. Dér cum vine sĕ se plângă de acésta tocmai ei, carĭ stau aprópe de factorii conducĕtorĭ în stat, de representanţii acelui „liberalism“ maghiar, care aliat cu puterea banului, a erigiat la dogmă politică absurditatea, că singur liberalismul este chiămat a chivernisi tot şi tóte? Le-a şi chivernisit, şi încă într'un chip puţin măgulitor, dovadă târguirile lui „P. N.“ Poporul sucumbă sub sarcinele publice de tot felul, el nu mai póte suporta dările către stat şi miseriile marĭ în care se sbate, pe când miniştri se laudă în dietă cu prisosurile visteriei publice, ér de altă parte sporesc numĕrul funcţionarilor, dările, aruncurile etc., dér nicĭ habar n'au de popor, care stors până la mĕduvă îşĭ pierde dilnic rĕnd pe rĕnd mijlócele de esistenţă.

Firesce, că aşa fiind, nu póte sĕ progreseze nicĭ industria, nicĭ comerciul, nicĭ nimic — afară dór' de şovinismul cu córne şi pofta nebună de maghiarisare.

La mormêntul lui Lascar Catargiu. Duminecă la 9 óre diminéţa s'a celebrat un parastas pentru repausul sufletului marelui patriot Lascar Catargiu în biserica Sf. Nicolae-Tabacu din Bucurescĭ. Serviciul religios a fost oficiat de vicarul Metropoliei, archiereul Nifon. Afară de membri familiei au asistat la parastas toţĭ membrii marcanţĭ ai partidului conservator. Membri corpurilor legiuitóre, representanţii pressei şi numĕróse delegaţiunĭ sosite din provincià. După serviciul religios s'a format cortegiul în calea Victoriei în modul următor: gendarmii călărĭ şi un rênd de sergenţĭ din oraş; colivele şi clerul, delegaţii cu corónele (din partea M. S. Regelui o superbă corónă de florĭ cu inscripţia: „Regele lui Lascar Catargiu“; admirabile coróne din partea consiliului de miniştri, din partea d-lui G. Gr. Cantacuzino, a Senatului, Camerei, Primăriei capitalei, al Clubrilor coservatóre, a diarului „Timpul“ etc.) Veneau apoi corporaţiunile şi în urmă delegaţii din provincià. Cortegiul era închis de un pluton de gendarmĭ călărĭ. Prin stradele, pe unde a trecut cortegiul, care era urmat de mulţime imensă, felinarele erau aprinse şi cernite. La órele $12\frac{1}{2}$ cortegiul ajunse la Bellu. Pe alea principală erau înşirate mese lungĭ şi pe-o parte şi pe alta, pentru pomana la 800 sĕracĭ. După-ce S. S. archiereul Nifon făcù la mormênt rugăciunile, ministru-preşedinte Cantacuzino a rostit o scurtă cuvêntare, în care dă espresiune recunoscinţii patriei române pentru serviciile eminente aduse ei de către ilustrul bărbat de stat Lascar Catargiu.

SCIRILE DILEI.

— 4 (17) Aprilie.

Mórtea unui generos filantrop român. Din Hliniţa, în Bucovina, se vestesce, că acolo a rĕposat dilele acestea marele proprietar român *Alesandru cav. de Flondor*, una din cele mai marcante figurĭ ale societăţii românescĭ din Bucovina, şi care în diferite rêndurĭ şĭ-a arătat prin fapte filantropice iubirea sa către popor. Ca ultimă dovadă despre înaltele sale sentimente faţă de poporul românesc, este şi ultima sa dorinţă, în urma căreia a înzestrat „Societatea pentru cultura şi literatura poporului român din Bucovina“ cu cel mai bogat dar, instituind'o de erede universal. Inmormêntarea generosului binefăcĕtor s'a făcut Dumineca în Hliniţa.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai întrat următórele contribuirĭ:

a) *Pe lista Nr. 141* a colectat d-l Nicolae Martinovicĭ, preot gr. or, în Topoloveţul mare cu totul ***28 coróne***.

b) „*Hunedóra*“ instit. de econ. în Deva ***20 cor.***; „*Cordiana*“ cassă de păstrare în Fofeldea ***20 cor.***, „*Steaua*“ inst. de econ. în Petrea Rom. ***10 cor.***

c) D-l *Moise Greceanu*, paroch gr. or. în Chichiş: ***10 cor.***

Priméscă nobilii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor.*

Moştenitorul de tron în Ecĭca. Archiducele *Francisc Ferdinand*, după cum spune fóia „Torontal“, va merge în luna Octomvre la Ecĭca şi va petrece timp mai îndelungat în castelul contelui Harnoucourt.

„Patria“, orĭ „Patria dacoromână?“ Dilele acestea am publicat o scire, ce ni-se comunicase din München şi prin care ni-se spunea, că studenţii românĭ din München s'au constituit într'o societate numită „*Patria*“ cu scop de a-se pune în înţelegere cu societăţile diferite ale studenţilor românĭ spre a pregăti terenul pentru congresul studenţesc internaţional, ce se va ţiné anul acesta la Paris. Nicĭ acéstă ocasiune n'au putut'o scăpa foile unguresci, fără a nu reproduce scirea în mod rĕutăcios şi tendenţios, cu scop de-a aţîţa în contra tinerimei nóstre. Aşa „Pesti Naplo“ aducênd scirea, o întituléză demonstrativ „Patria daco-română“ şi afirmă, că acesta este titlul nouei societăţĭ. Inşiră tot-odată şi numele tinerilor românĭ de pe teritoriul ungar, carĭ fac parte din societate, sigur cu scopul de-a deştepta urgia consoţilor sĕi şovinişti asupra lor.

Testamentul lui Take Anastasiu, care a lăsat cea mai mare parte a averei sale Academiei române, a fost atacat, precum scim, de d-na Elena Take Anastasiu, soţia rĕposatului. Acum testamentul este atacat şi de d-nii Alexandru şi Ioan Anastasin, fraţii rĕposatului. Esecutorul testamentar, d. D. Sturdza a întrat în tratărĭ cu moştenitorii aceştia şi a oferit 600,000 lei d-nei Elena Anastasiu şi câte 350,000 lei fraţilor reposatului. D-na Elena Anastasiu cere un milon şi fraţii rĕposatului cer câte 500,000 lei fiă-care.

Ţarul şi Ţarina, dimpreună cu fiicele lor, au sosit în *Moscva* Sâmbătă. La gară li-a eşit spre întêmpinare marii ducĭ *Sergius Alexandrovicĭ* şi *Constantinovicĭ*, tóte somităţile şi autorităţile oraşului, Când Ţarul a mers cu trăsura la Kreml, de-alungul drumului l'a salutat preoţimea. La biserica Maria episcopul *Nestor* i-a dat un chip sfânt. Lume imensă de popor a privit retragerea în oraş şi a făcut ovaţiunĭ însufleţite părechii domnitóre.

Desvĕlirea statuei regelui Matia în *Clujiă* se va face abia la tómnă. La sĕrbarea desvĕlirei oraşul va învita şi pe Majestatea Sa monarchul.

Căsĕtoria principelui bulgar. Din *Petersburg* se telegrafézâ, că în cercurile curţii rusescĭ se vorbesce într'adevĕr despre căsĕtoria principelui Ferdinand al Bulgariei cu marea ducesă rusésca *Elena*. Se dice însĕ, că ducesa n'ar prea fi învoită cu acéstă căsĕtoriă.

Societate filarmonică în Varşovia. La Varşovia s'a fondat din iniţiativa lui Al. Rajchmann, directorul operei imperiale, o mare Societate filarmonică. Scopul ei este de a clădi o mare sală de concerte în genul *Gewandhaus*-ei din Lipsca, şi de a se forma o orchestră de prima ordine. Se proiectéză concerte sub conducerea lui Colonne, Motl, Nikisch, Weingartner ş. a. Societatea e patronată de înalta aristocraţiă rusă, de financerĭ, de artiştĭ celebri şi de diletanţĭ, aşa că s'a putut strînge până acum un capital pe acţiunĭ de 500,000 de ruble, séu aprópe 1,800,000 de lei. Statutele au fost deja aprobate de Ţarul Nicolae. Societatea e condusă de Rajchmann.

Cai unguresci în Transvaal. Din *Fiume* se anunţă, că din portul de acolo au fost transportaţĭ dela 27 Februarie şi până la 9 Aprilie 4467 cai unguresci la Transvaal. Se mai aştéptă încă două vapore marĭ englese în Fiume, carĭ se transporteze alţĭ cai din Ungaria pe câmpul de rĕsboiu.

Stabilimente de petrecere la esposiţia din Paris. In incinta esposiţiunii se află multe stabilimente de petrecere, lucrurĭ exotice de vĕdut şi tot felul de aranjărĭ, ce au fost create de spiritul de întreprindere privat şi pentru carĭ sĕ iau taxe de întrare. S'a făcut socotéla, că o persónă, care vrea sĕ cunóscă esposiţia cu tóte curiosităţile ei, *ar trebui sĕ cheltuéscă în taxe de întrare nu mai puţin de 1200 fr.* Acéstă sumă o vom înţelege, décă vom avé în vedere întreprinderile create de capitalul privat în esposiţiă. In aceste întreprinderĭ — avênd în vedere numai cele mai însemnate — s'a învestit un capital de 60 milióne francĭ, care trebue sĕ-şĭ aducă dobênda şi sĕ fiă amortisat. Étă lista acestor întreprinderĭ cu capitalul investit:

Turnul Eiffel (renovarea lui, nouĕ instalaţiunĭ, văpsirea, pentru care s'a folosit 70,000 kilogr. văpsea) a costat 5,100,000 fr., manege féerique 1 milion fr., panorama Roma 1 milion; Parisul în anul 1400, 850,0000; Athena 1,500,000; teatrul gigantic „Columbia“ 1,600,000; hippodromul 3 milióne; Vesuvul în Paris 1 milion; Cirque Palace pe câmpul Elyseului 1,600,000; diferite restaurante 2 milióne; Transports électriques 4 milióne; Societatea de edificărĭ Trocadero $1\frac{1}{2}$ milion; diferite alte societăţĭ micĭ 1 milion; globul gigantic $2\frac{1}{2}$ milióne; Satul elveţian 3 milióne; panorama călĕtoriei in jurul lumei 2 milióne; Veneţia în Paris un milion; palatul costumelor 2 milióne; palatul femeilor 600.000; palatul dansului 750,000; diferite panorame şi diorame $3\frac{1}{2}$ milióne; róta cea mare din Paris 4 milióne; palatul mărei 1 milion; strada din Cairo $1\frac{1}{2}$ milióne şi panorama unei bătălii pe mare 1 milion fr.

Opera „Profetul“. In Germania s'a celebrat de curênd a 50 a aniversare a primei representaţii a operei „Profetul“, ce s'a dat la Dresda, la 30 Ianuarie 1850. Singura interpretă a primei representaţiunĭ încă în viéţă este d-na Krebs-Michalesi, astădĭ în vêrstă de 75 de anĭ, şi care trăesce în Dresda.

Autografele în Germania au ajuns la un preţ estraordinar; astfel la o licitaţiă recentă, discursul lui Goethe, la centenarul lui Shakespeare, conţinênd 8 paginĭ, s'a vêndut cu 4,100 de mărcĭ.

Din Indiile englese. Agenţia „Havas“ aduce scirea, că centrul Indiei şi o parte din vest sunt într'o stare de plâns. Pe o întindere de mai multe sute de mile nu se vede nicĭ un spic de grâu, nicĭ o tufă cu verdéţă: rîurile marĭ, tóte puţurile, tóte fântânele sunt secate. Ţéra presintă aspectul unui imens deşert. Acolo unde vedeai altădată grămedĭ de clăi de grâu, verdéţă, vioiciune, astădĭ nu se vĕd decât nisce vite slăbănóge, carĭ abia se ţin pe picióre şi carĭ cad grămadă mórte de fóme. Ba încă ceea-ce este şi mai teribil, ómenii acestei părţĭ încă mor din lipsă de mâncare. Părinţii îşĭ părăsesc copiiĭ, neavênd ce le da de mâncare. Femei, copii, bĕtrânĭ, tinerĭ toţĭ sufer îngrozitórea tortură a fómetei. Asistenţa publică nu póte intreţine decât 5,000.000 de nenorociţĭ. Dér restul, ce se face?

Duel între femei. Dilele trecute s'a întêmplat în apropiere de Berlin un duel între două femei, una din ele necunoscută

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

„Istoria închisorilor din România“.

(Urmare).

Tratarea acestui subiect trebue a mărturisi, că constitue una din cele mai preţióse părţĭ din lucrarea d-sale, atât prin valórea ei, cât şi prin timpul, munca şi răbdarea, ce autorul a desfăşurat. Reproduc înse-şĭ mărturisirile autorului: „In lucrarea acésta am mers cu cercetările până în vechime, servindu-mĕ de hrisóvele, cronicile, anaforalele, pitacurile, ofisile domnescĭ şi de tóte documentele, ce am putut găsì în acéstă privinţă, precum şi de descrierile după vremurĭ ale călĕtorilor streinĭ prin ţéra nóstră şi de diferite alte scrierĭ ce am avut la îndemână“. Prin secolul al 17-lea în ţéra nóstră pedepsele erau fórte aspre, astfel, că multe din delictele pedepsite adĭ cu închisóre, erau pedepsite cu mórtea. Judecătorii domnescĭ judecau fără multe cercetărĭ şi formalităţĭ, pedépsa cu mórte se pronunţa cu cea mai mare nepăsare şi linişte. In aceste timpurĭ puterea Domnului era fără marginĭ, ér porunca lui *era lege.* Urele şi rĕsbunările politice erau atât de marĭ şi înverşunate, încât mai că nu era cruţare pentru nimenĭ. Spêndurătórea, ţépa şi decapitarea erau pedepsele obicĭnuite pentru cei ce ar fi fost bănuiţĭ, că ar fi intrigat séu conspirat în contra Domnitorului, ca şi pentru tâlharii şi omorîtorii de rênd; ér închisorile erau nisce locurĭ de suferinţă şi de tortură. Pe la jumĕtatea secolului al 17-lea se dete celor două ţerĭ, Muntenia şi Moldova, câte-o legiuire penală scrisă, însĕ în acéstă legiuire pedepsele nu suferiseră nicĭ o modificare şi, pentru ca cineva sĕ-şĭ facă idee de asprimea lor şi de vremea aceea, autorul ne citéză ca esemplu, că cel ce fura pentru a treia-óră găinĭ, gâsce şi alte pasĕrĭ domestice era *pedepsit cu mórte* prin spêndurare; şi érăşĭ un fapt tot atât de straniŭ e, că sub domnia lui Vasile Lupu în timp de 23 anĭ au fost condamnaţĭ la mórte 40,000 de ómenĭ.

Evoluţia pedepsei stagnând, ca sĕ dic astfel, nu putù ca cea a închisorilor sĕ aibă loc, care ca şi în trecut erau nisce adevĕrate locurĭ de torturĭ pentru arestaţĭ. Cu tóte că Domnitorii erau însufleţiţĭ de sentimente religióse — câtă evlaviă şi credinţă religiósă aveau sĕ arăte prin numĕrul de bisericĭ, pe care le ridica, fie pentru reuşita vre-unui rĕsboiŭ, fie pentru rescumpĕrarea greşelilor şi ertarea pĕcatelor, — însĕ sentimentele acestea nu au contribuit şi la cultivarea celor umanitare. Ca dovadă citéză autorul dintr'un manuscript găsit la Sf. Sava, că Neagoe Vodă Basarab Domnul ţĕrei Românescĭ în învĕţăturile, pe care le dă fiiul sĕu — vorbind de sluga, care nu se îndreptéză — dice: „*Ér de nu se va întórce, este volnic sĕ-l tai ca pe acel pom sterp*“.

In aceste timpurĭ, când sentimentele religióse predominau, nu trebue sĕ ne mirăm de a vedé, că pedepsele cele mai aspre erau date în numele preceptelor religióse. Căcĭ în Pravila bisericéscă, tipărită la Govora sub domnia lui M. Basarab numită cronica dela 1640, se dice: „Feciorul de va grăì cuvinte rele părinţilor şi cu nedreptate, cu mórte sĕ móră . . . . .; ér de va lua lemn şi va lovì pe tatăl-sĕu, sĕ 'i se taie mâna lui“. Pe lângă acéstă asprime a pedepselor, autorul pomenesce şi de torturile, ce au esistat în vechime, însĕ dice, că n'a găsit în nicĭ o legiuire urme despre vre-o disposiţiune privitóre la torture, pe carĭ sĕ le poruncéscă *însuşĭ judecătorul.* Din contră, o disposiţiune din pravila lui Matei Basarab recomandă judecătorului „sĕ fie miserd (milostiv) şi sĕ nu crédă cuvintele nimĕnui fără iscodire (cercetare) şi întrebare“.

Mai târdiu în legiuirea Caragea se găsesce cu privire la tortura acusatului pentru mărturisirea faptelor o disposiţiune, însĕ ea n'a rĕmas în vigóre, decât câţĭ-va anĭ (1811—1831).

In secolul al 18-lea găsim acéstă stare de lucrurĭ ca şi mai înainte şi tocmai pe la sfîrşitul sĕu începù sĕ se mai tempereze furia pedepselor, crudimilor, şi rĕsbunărilor domnescĭ.

Secolul XIX e însemnat, că în a doua sa deceniă, găsim o legiuire penală. *Legiuirea Caragea.*

In acéstă legiuire multe din disposiţiunile cele vechĭ sunt suspendate, păstrându-se însĕ pedépsa cu mórte şi cu tăierea mânilor. Ele deşi au esistat însĕ au fost puţin aplicate şi peste câţĭ-va anĭ, au cădut în desuetitudine; ceva mai mult, la 1836 s'a desfiinţat din Regulamentul organic

încă. Causa duelului a fost de sigur vr'o afacere de dragoste. Se ḑice, că una dintre duelante ar fi fată de ofiţer austriac; a doua este o pictoră binecunoscută, frumseţa Berlinului.

Cas de mórte. Erĭ a fost condus la mormênt vechiul tipograf din Braşov Iosif *Kamner*, care a rĕposat Sâmbătă în Braşov în etate de 78 de anĭ şi şĭ-a fost înfiinţat la 1851 o tipografiă sub firma Roemer & Kamner, ce au condus'o ambii asociaţĭ 40 de anĭ. Rĕposatul şi după acésta a lucrat în tipografiile de aicĭ până la mórtea sa împlinind 63 de anĭ de activitate tipografică. Fiă-i ţĕrîna uşóră!

Călĕtoriă de plăcere. Biroul orăşenesc pentru bilete de drum de fer, din loc, H. Aronsohn & Comp., va arangia şi anul acesta la 6 Maiu st. n. o călĕtoriă de plăcere la Constantinopol. Anunţările pentru acéstă călĕtoriă sunt a se face numai până în 20 Aprilie st. n. Vor participa şi dame, aşa că călĕtoria acésta interesantă se recomandă şi familielor. Óspeţii vor fi însoţiţĭ în drumul lor de şeful biroului, d-l H. Aronsohn. Amĕnunte se pot căpĕta la sus numitul birou.

Şedinţă festivă va arangia în Dumineca Tomii 16 (29) Aprilie c. societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogico-teologic ort. rom. din *Arad*, la care în numele societăţii invită d-nii: Ioan O. Iercoşan, v.-preşedinte; Iuliu P. Lăzărescu, notar. Ofertele în favorul societăţii se vor chita pe calea publicităţii.

Programa: 1) „Christos a înviat", cor bărb. arangiat de T. Lugojan. 2) „Cuvênt de deschidere" rostit de v.-preş. societăţii Ioan O. Jercoşan, teolog c. III. 3) „Marş ostăşesc", cor bărb. de Ioan Costescu acompaniat de orchestra societăţii. 4) „Sava II. Brancovicĭ", disertaţiă de Const. Mihulin teol. c. II. a) „Florica", cor. bărb. de Wachmann, b) „Tot ţi-am ḑis mândro," cântec poporal cor bărb. de T. Popovicĭ. 6) „Dormĭ în pace", poesiă de A. Vlăhuţă decl. de Petru Craiovan ped. c. IV. 7) „Suvenir de Mehadia", de M. Clein, cântată pe flaut solo de Victor C. Fizeşan teolog c. I. 8) a) „Hai în horă", cor bărb, de G. Dima. b) „La o rânduunică", cor bărb. de Dimitrescu. 9) „Scopul ideal al educaţiunei", disertaţiă de Tr. Givulescu, ped. c. IV. 10) „In natură", cor bărb. de I. Costescu acompaniat de orchestra societăţii. 11) „Ovid şi Ibis", dialog de V. Alexandri predat de Iuliu P. Lăzărescu, teolog c. III şi Aurel Popa teolog c. II. 12) „Marş", esecutat de orchestra societăţii.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Situaţia pe câmpul de rĕsboiŭ din Africa nu s'a schimbat. Scirĭ oficiale lipsesc aprópe cu totul, dér şi din ceea-ce se comunică pe cale privată reiese, că forţele armate ale lui Roberts sunt ocupate tot în regiunea Bloemfontein-ului.

Mareşalul *Roberts* a trimis în ḑilele din urmă trupe în ajutorul garnisónei din *Wepener*, care e împresurată de Burĭ. Ajutórele englese au de scop a ataca pe Burii dela Wepener la nord şi la sud.

La Wepener, după o telegramă oficială, Englesii au pierdut în patru ḑile de luptă, 18 soldaţĭ ucişĭ şi 132 răniţĭ.

*

Misiunea Burilor din Transvaal a plecat din Milano la Haga. Ea a şi sosit acolo alaltăerĭ diminéţa însoţită de Dr. Leyds. La gară a fost întimpinată de o mare mulţime, care a aclamat pe Burĭ în mod călduros.

*

Mareşalul Roberts a adresat preşedintelui Krüger o protestare telegrafică în contra tratamentului la care au fost supuşĭ ofiţerii din colonia Capului, carĭ aḑĭ sunt prisonierĭ în Pretoria.

*

Agenţia „Reuter" primesce din insula St. Elena scriea, care are încă lipsă de control, că ofiţerul *Schiel* şi alţĭ doi prisonierĭ ar fi dat banĭ unui luntraş, ca sĕ ducă o scrisóre comandantului unui încrucişător olandes. Luntraşul s'a înşelat şi a dus scrisórea la încrucişătorul engles „Niobe". Schiel şi doi Burĭ au încercat sĕ fugă, dér au fost prinşĭ. La Schiel s'a găsit un cuţit. El şi complicii lui au fost duşĭ la fortăréţă.

Somn magnetic.

Un preot ev. ref. cu numele Andreiŭ Horvath a publicat cu data de 10 Aprilie o corespondenţă fórte curiósă în „Pesti Naplo", istorisind între altele:

„In séra Duminecei Floriilor am vĕḑut un cas de somn hipnotic, séu magnetic, pe care îl aflu vrednic a-l da publicităţii. Scena s'a petrecut la locuinţa unui maşinist dela moşia (pusta) contelui D. Tallian din Deneshaza, comit. Sabolciu. De câte-va sĕptĕmânĭ se vorbea, că la acea pustă se află o calfă de faur, care în serile ḑilelor de sĕrbătóre oficiéză serviciu divin, ţine predicĭ şi tóte acestea le ţine în somn. Scirea s'a rĕspândit prin comune şi ómenii începuseră a se aduna în numĕr de câte 200—300 de inşĭ pentru a lua parte la asemenea representaţiunĭ. Se credea din partea unora, că predica o ţine póte vre-un hipnotic, cei mai mulţĭ însĕ erau de părere, că-i vorba de vre-o glumă grosolană. Pentru a se convinge despre adevĕr, ḑice preotul autor al corespondenţei, s'a însoţit însu-şĭ cu notarul Hagyárossy, cu arendatorul Szarvas şi cu diregĕtorul curţii Fischer, fiind fiă-care din ei de altă confesiune, şi au mers împreună la faurul amintit.

Timpul era ploios şi întunecos, dér cu tóte acestea erau adunaţĭ vre-o 60 de ómenĭ în curtea unde locuesce faurul, ér la el în odaiă câţĭ-va cunoscuţĭ ai familiei, carĭ se aflau într'o stare agitată. Sodalul-faur se retrăsese deja într'o odăiţă mică, unde se culcase, aşteptând sĕ-i vină miraculosul vis. La 8 óre, ḑice preotul, a putut şi el împreună cu cei trei soţĭ ai sĕi sĕ între în mica odăiţă, unde vĕḑură pe faur culcat într'un pat negligiat, cu capul cevaşĭ spre pĕrete şi stând pe partea dréptă a corpului. După câteva minute, faurul începù sĕ facă slujba în linişte, făcênd mişcărĭ din mânĭ şi murmurând din gură, cam după cum e obiceiul a se face în biserică. Terminându-se acésta, faurul începù se misce din mânĭ, ca şi cum ar desbrăca de pe el haina de slujbă. Apoi érăşĭ câte-va mişcărĭ şi svîrcolirĭ, ca şi cum ar voi se se urce la catedra menită pentru predicatorĭ. După acésta începù sĕ vorbéscă şi, cu ochii necurmat închişĭ şi fără a se mişca, vorbì timp de o óră şi jumĕtate. In cursul vorbirei nu se împedecà nicĭ cât mai puţin, nicĭ măcar odată sĕ tuşéscă, ci ca un torent curgeau vorbele frumóse una după alta din gura lui, constituind o predică ocasională de Dumineca Floriilor admirabil de frumósă.

„Am auḑit aşa-déră" — ḑice preotul din cestiune — „o liturgiă şi o predică, dér o predică predată cu atâta oratoriă, încât toţĭ patru am ḑis, că o predare atât de perfectă în biserică, orĭ în teatru póte odată orĭ de două orĭ décă am mai auḑit în viéţă, dér un efect atât de puternic n'a făcut asupra nóstră nicĭ-odată, nicĭ o predică séu vorbire".

Spune mai departe, că după acésta toţĭ patru au eşit afară, s'au recreat puţin, ér după 10 minute, când sodalul faur s'a deşteptat, s'au reîntors érăşĭ în odaia lui şi au vorbit împreună. Sodalul declară, că nu simte nicĭ o obosélă, la faţă însĕ era fórte palid şi pulsaţiunea fórte slabă. El este de 24 anĭ, în luna trecută a fost asentat la miliţiă, a cercetat scóla timp de un an şi jumĕtate, scie scrie şi ceti şi e destul de inteligent. Despre ceea-ce vorbesce în somn nu scie nimic după deşteptare. Despre proxima predică a ḑis deja în Dumineca Floriilor, că o va ţiné la Vinerea mare; atât a sciut numai sĕ spună, dér óra, când va predica, n'a sciut'o spune.

„Pesti Naplo" a trimis pe un medic sĕ cerceteze starea lucrului. Medicul s'a dus, şi asupra celor ce le-a esperiat publică un raport mai amĕnunţit. Casul estra-ordinar al sodalului-faur la tótă întêmplarea, ḑice medicul, este un rar esemplu al somnului hipnotic. E de înţeles, că pe un privitor laic îl surprinde împrejurarea, cum de acest tînĕr simplu a putut ajunge într'o stare hipnotică, asemenea căreia nimenĭ şi nicĭ-odată n'a vĕḑut. Un cunoscĕtor specialist însĕ nu se va mira. Medicii de nervĭ sciu, că indiviḑii aplecaţĭ spre hipnotism (carĭ nu pot fi, decât dintre ómenii bolnavĭ de nervĭ) se adâncesc într'un somn magnetic. Décă timp îndelungat aud un sgomot monoton, décă stau şi privesc cu mirare în strălucirea sórelui, décă îşĭ aţintesc ochii spre obiecte sclipicióse, fără ca sĕ scie măcar, ce este hipnotismul, fără ca cine-va sĕ voéscă a-i adânci în somn hipnotic, ei adorm şi după un timp anumit se deştéptă de sine.

Un asemenea hipnotic este şi tînĕrul din cestiune, ḑice medicul. Pe el predica preotului sĕu l'a aruncat mai întâiŭ în braţele hipnotismului. Tinĕrul trebue sĕ fiă un om evlavios, care a cercetat biserica cu diliginţă. Adânca linişte a bisericei, monotona predică bisericéscă a influinţat atât de mult asupra lui, încât a căpĕtat somn hipnotic. In starea acésta şĭ-a săpat adânc în momoriă cuvintele preotului sĕu.

Medicul declară în fine, că tînĕrul hipnotic nu póte sĕ scie, când are sĕ mai ţină vorbirĭ, ci voesce numai sĕ se facă interesant. Suferinţa de nervĭ şi bóla îi va aduce-o acésta de sine şi fără sĕ scie el când. Recomandă însĕ medicul, ca preotul sĕ stărue din tóte puterile, ca acel tînĕr bolnav sĕ nu caute a-se produce, căcĭ prin representaţii de acestea se va nimici mai întâiŭ pe sine însu-şĭ şi va molipsi şi pe alţii, aşa că în scurt timp se vor afla şi între privitorii sĕi atâtea mediurĭ, carĭ de aci înainte îşĭ vor ţiné vorbirile lor cu ochii închişĭ, cu faţa galbenă şi cu vocea tremurătóre.

DIVERSE.

Recordul cântului Printre diferite excentricităţĭ ce s'au ivit, fiă în Europa, fiă în noul continent America, sunt şi recordurile. Ele sunt fórte numĕróse, dér recordul cântului, adecă de a cânta mult timp fără sĕ te odihnescĭ, ocupă un loc de frunte.

Cel care întâiŭ şi întâiŭ isbutì sĕ cânte mai mult timp în continuu, fu James Parson într'un han din Lydfort, Anglia. El făcu cu prietenii sĕi o prinsóre fórte originală: ca sĕ cânte dela nouĕ óre séra până la şease diminéţa şi ca după fie-care cânt artistul sĕ bea câte un păhar de bere.

Cei-lalţĭ primiră, fiind-că numai auḑise pe vr'un om sĕ cânte încontinuu atâta timp, însĕ sir James Parson căştigă prinsórea, cântând până la şése diminéţa, când se lasă pe un scaun, mort de obosélă.

Un alt cas întêmplat însĕ în America.

Un tenor, Ioseph Maas, plecase într'o călĕtorie în America, ţéra bogăţiei. Tenorul într'o ḑi făcuse o escursiune prin pădurile virgine ale Americei, dimpreună cu mai mulţĭ amicĭ. Cum fácu, când dete de o câmpie întinsă şi presărată cu frumósă ierbă verde, merse înainte fără sĕ bage de sémă că se depărtase de tovarăşii sĕi. De odată se vĕḑù încunjurat de o mulţime de Indienĭ, carĭ parcă eşiră din pămênt.

Tenorul nu-şĭ perdu cumpĕtul. Auḑise că Indienilor le place fórte mult cântecul.

Decĭ se gândi că ar fi bine sĕ pue în practică ceea ce auḑise, ca sĕ îmblânḑéscă pe sĕlbatecii Indienĭ, carĭ se năpustiseră asupra lui ca sĕ-l omóre.

Decĭ, începu sĕ cânte cu o voce melodiósă şi dulce câte-va fragmente de la *operă*.

Toţĭ Indienii rĕmaseră ca fermecaţĭ la auḑul acestei plăcute muzice, apoi de odată încinseră un danţ nebun, sărind în sus ca nisce turbaţĭ. Indienii se vede, că aveau mare poftă de cânt şi danţ, căcĭ décă Ioseph Maas se opria, după ce isprăvea câte un cântec, îi trimeteau câte o sĕgétă din îndemănatecele lor arcurĭ.

Bietul tenor fù silit sĕ cânte mereu. In sfêrşit, când cel din urmă dintre Indienĭ adormise, obosit de atâta joc — căcĭ de când îl prinsese şi până adormise cel din urmă indian nóptea era în toiul ei — el îşĭ luá calul de căpăstru şi merse astfel o sută de metri. Apoi încaleca şi merse fuga înspre o pădurice, unde amicii lui, carĭ îl căutau de zor, îl găsiră. El le povesti tot ceea ce i-se întêmplase, decĭ el cântase dela şease óre séra până la douĕ-spre-dece nóptea şi încă în continuu!.. Aşa cântec mai înţeleg. „A. N."

*

Coróna polonă. Era în luna August 1831 şi prinţul Ludovic Napoleon, care mai târḑiu deveni împĕratul Franciei, după ce a luat parte şi el la mişcarea Carbonarilor din Italia, se afla tocmai în castelul din Arenenberg. Aicĭ se presentară înaintea prinţului o deputaţiune a Polonilor naţionalişti în frunte cu generalul Kniaziewicz şi contele Plater pentru a-i oferi coróna polonă. Prinţul era aplecat a primi acest ofert, dér mama sa, care, de-o parte nu avea de loc încredere în revoluţiunea proiectată a Polonilor, ér de altă parte supĕrarea prea mare după fiiul mai bĕtrân, care a căḑut în Italia, făcea totul, ca Napoleon sĕ nu priméscă învitarea deputaţiunei. Intr'aceste însĕ Polonii au câştigat mare influinţă asupra prinţului şi acesta părăsi pe ascuns oraşul Arenenberg în nóptea de 3 Septemvre. Mama prinţului, Hortensia, care avea mare încredere în medicul de casă, Dr. Conneau, îl încredinţă sĕ urmăréscă pe fugar. După mai multe aventorĭ, medicului i-a succes a da de urma lui, aflându-l în Augsburg la birtul „Cei trei Negri". Prinţul tocmai cetea într'un diar, că liniştea a fost restabilită în Varşovia. Cu acésta, se 'nţelege, proiectul de a ajunge la coróna polonă, a căḑut în baltă şi după trei ḑile fiul perdut se afla érăşĭ în Arenenberg şi numai decât a întrat în scóla militară de acolo.

---

pedépsa cu tăierea mânilor şi casna séu muncile pentru mărturisirea acusatului.

De aci înainte începe o nouă eră. Atmosfera rea şi înăbuşitóre din trecut, ḑice autorul, în care lânceḑise viaţa nóstră socială şi morală, începe sĕ se mai cureţe prin suflarea ideilor generóse şi umanitare, care iau un avênt din ce în ce mai puternic în întréga Europă.

Cu ocasiunea modificărei legiuirei penale se face un pas înainte şi pentru îmbunĕtăţirea stărei închisorilor; astfel, că se întocmesce de către obştele Adunării un regulament al închisorilor, în care pe lângă altele se prevĕd disposiţiunĭ şi pentru tratamentul fisic al areştaţilor, precum şi pentru clădirea de localurĭ, carĭ se şi zidesc fără însĕ a adopta vre-un sistem.

Condamnaţii la munca silnică, ce până aci trăiau în ocne părăsite, fură instalaţĭ în localurĭ zidite anume pentru închisorĭ. Décă progresul se făcuse în ceea ce privesce închisórea, apoi cel din punctul de vedere al moralităţii arestaţilor a rĕmas pe loc. La 1862 un nou regulament se pune în aplicare şi se continuă până la 1874, când se pune în vigóre legea asupra regimului închisorilor, dându-se în acelaşĭ timp şi o soluţiune problemei sistemului penitenciar. Acesta e realisat astăḑĭ în tótă rigórea lui în închisórea Doftana, care servă tot-odată şi la aplicarea *separaţiunei absolute şi continue*, pentru condamnaţĭ perverşĭ şi recalcitranţĭ. Autorul, basat pe esperienţele sale personale, ce le-a făcut cu acest sistem celular în câte-va închisorĭ, sistem adoptat de legea actuală, opinéză, că este destul de bun, negreşit, décă se va ţiné sémă de celelalte condiţiunĭ, păzindu-se cu stricteţă disposiţiunile prevĕḑute de acéstă lege, disposiţiunĭ, carĭ sunt atâtea mijlóce de a moralisa pe arestaţĭ şi pe care în câte-va cuvinte, autorul le resumă în: o administraţiune severă şi conscienţiósă, o supraveghere seriósă pentru menţinerea ordinei şi desciplinei în închisóre, ocuparea arestanţilor cu lucru, învĕţătura de carte şi istrucţiunĭ religióse; contactul cât mai des cu arestanţii din partea celor chiămaţĭ sĕ lucreze pentru îndreptarea lor, prin sfaturile şi îndemnul lor la bine.

(Va urma.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Sz. 560—1900. tlkvl.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint tlkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Fogarasmegye beteg-ápolási alapja“ végrehajtatonak Szilágyi Nicolae végrehajtást szenvedő elleni 41 kor. 20 fil. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő Alsó-Arpás községben fekvő, a Szilágyi Nicolae lui Nicolae lui Josif, Szilágyi Eva Nicolai Rațiu Maria szül. Szilágyi és Szilágyi Eva távollévő nevén álló és az alsó-árpási 137. sz. tljkvben A † foglalt

287	hrsz.	ingatlanra	6	kor.	4038	hrsz.	ingatlanra	22	kor.
325, 326	„	„	326	„	4118	„	„	6	„
1588	„	„	36	„	4123	„	„	14	„
1976	„	„	12	„	4204	„	„	14	„
20 0	„	„	42	„	4801	„	„	34	„
2160	„	„	26	„	4838	„	„	4	„
2221	„	„	22	„	4914	„	„	8	„
2256/2	„	„	32	„	4935	„	„	8	„
2448/2	„	„	24	„	5295	„	„	8	„
2568	„	„	18	„	5746/1	„	„	8	„
2776/1	„	„	8	„	5882	„	„	24	„
3600	„	„	6	„	6108	„	„	22	„
3609	„	„	6	„	3601	„	„	38	„
3809	„	„	4	„					

ronára ezennel megállapitott kikiáltási árban a viszárverést Rațiu Mária szül. Szilágyi korábbi vevő veszélyére és költségekre elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1900 évi Május hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor** Alsó Arpás községében megtartandó nyilvános árverésen a 9332—98. sz. a. kelt utóajánlatban jelzett 129 korona 96 filléren alól eladatni nem fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1900. évi február hó 6 án.

A kir. jbiróság mint telekönyvi hatóság

CSÁSZÁR
kir. albiró.

922.1

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomv. 1899.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.50			2 10	pl.	Viena	sos.		1 50	7 20	1.50	6.20
8.30	1 55		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1 50	7.50	6.20
11.21	3 49	5.10	9.27	11.12		Szolnok		8 30	3.22	11 36	5.32	3.25
1.33	5.21	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		5 50	12.54	9.59	3.56	1.12
3.42	6.39	7 22	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.43	2 38	11.32
3.58	6.46	12.20	2.06	2.18	pl.		sos.	7 12	10.44	8.38	2.31	11.17
4 38	7.15	1.15	3 03	2.50		Mezö-Telegd		6 21	10 7		2.01	10.42
5 20	7.50	2.21	3.45	3.26		Rév		5.26	9 32	7.47	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11			9.50
6.31	8 37	4.00	4.53	4 16		Ciucia		3 30	8.37	7 09	12.52	9.19
7.16	9.08	4.59	5.32	4.52		B.-Huiedin		4.58	7.55	6.40	12.20	8.37
8 06		6.13	6 24			Ghărbăn		3.15	6.54			7.37
8 33	10.08	7.04	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl	2.20	6.13	5.23	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 10.47	8.40	2.05	6.11	pl.		sos.	5.24	4.27		10.46	6.45
9.07	11.11	9.09	2 52	6.27		Apahida		5.02	4.02			6.27
10.14	12.33	10 40	4 45	7.26		Ghiriș		3.37	2.33		9.23	5.12
10 44	1.08	11.25	5 38	7.50		Cucerdea		3.06	1.58		8.54	4.43
10.56	1.17	11.40	5 57	7 52				2.56	1.48		8.49	4.33
11.03	1.25	11 49	6.08			Uiuóra		2.49	1.41			4.27
11 12	1.34	11 59	6.19			Vințul de sus		2.41	1.33			4.20
11.34	1.59	12.29	6 59	8.16		Aiud		2.17	1.06		8 23	3.59
11.52	2.22	12.55	7.31	8.32	sos.	Teiuș	pl.	1.55	12.41		8.06	3.38
12.24		1.30		8.37	pl.		sos.	1.29			8.00	3.02
12.53		2.07				Crăciunel		12.55				2.36
1.14		2.29		9.04		Blașiu		12.34			7 34	2.16
1.45		3.11		9.31		Micăsasa		11.56			7.08	1.44
2 01		3.31		9.43	sos.	Copșa-mică	pl.	11.35			6.56	1.25
2.15		3.46		9.45	pl.		sos.	11.14			6 54	1.06
2.33		4.08		9.59		Mediaș		10.55			6.41	12.49
3.04		4 45		10 23		Elisabetopol		10.24			6 20	12.18
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		9.45			5.53	11.40
3.47		5 47		10.58				9.35			5.46	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfaléu		9.12			5.32	11.16
5 35		7.58		12.26		Homorod		7.44			4.27	10.03
6 13		8.36		12.58		Agoștonfalva		7.02	4.51		3.53	9.22
6.42		9.09		1.16		Apața		6.37	4.20		3.37	8.58
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32	Circula Vinerea Predeal Brașov	3.16	8.27
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	5.08	2.10		2 45	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	9.27		6.58	2.18	6.20
4.40		12.26		3 01		Timiș		8.47		5.57	1.42	4 14
5.10		1 11		3 31		Predeal		8.20		5.11	1.12	3.32
11.55		8.15		9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.15			9.15	7.45

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt				Tren mixt		
5 19	8.50	3 15	*Brașov*	8.25	1.51	6.48
4.58		2 2	*Cezdi-Oșorheiŭ*	8.53		6 50
7.10	11 05	4.58	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 43	Malnaș	5.48	11.24	3.47
8 16	12 22	6.05	Băile Malnaș	5.36	11 2	3.35
8 55	1.06	6 45	Băile Tușnad	4.52	10.30	2.47
9 18	1.32	7 08	Tușnad	4 38	10 14	2 33
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1 35	5 57		Ciuc-Gyimeș		5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt				tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de	persón
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.57	6 36	12.58		8.50		Ocna		5.07	8.15	1 56		11.01
4.19	7.04	1.20		9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21		10.30
tr. mxt.	Numai Marța și Vinerea comunică.	tr. mixt								Circ. Marța și Vinerea		tr. mixt
4.30		2.—			pl.		sos.		7.33			8 57
5.22		2 54				Tălmaciu mare			6.45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraș	pl.		3.32			4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.	Numai Luni comunică			Tr. mixt și de pers.		Numai Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.48	7.30	
5 03	10.28	5 35	Zau	5.51	6.33	
6 54	12 39	7.11	Țagu-Budatelic	5.—	4.51	9.44
7.52	1.53	Bald	St. Mihaiu de câmpie	Bald	3.42	8.46
8.44	3.02	Circ Marța	Lechința	Circ. Marța	2.47	7.43
9 22	3.52		Ș.-Măghiăruș		2.01	6.52
10.11	4 55		Bistrița		1.16	5.55

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

2.08	8.10	3.11	11.01	pl.	Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.35	12.48
3 —	8.51	3.52	11.41		Ludoș		6.59	1.55	7.42	11.46
3 58	9.40	4.39	12.29		Cipău		6.24	1.19	6.56	11.00
5.—	10.30	5.29	1.17	sos.	Oșorhei	pl.	5.30	12.25	5.50	9.54
5.15	10.42	5.39		pl.		sos.		9.00	5.04	9.35
6 44	12.16	7.17		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.39	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

7 33	11.—	5.—	10.23	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.55	11.22	5-22	10.45	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Dej — Bistrița.

9 40	7 18	Dej	6.55	3 18
10 37	8.13	Beclean	6.02	2.33
12.01	9.49	Bistrița	4.38	12.59

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	pl. Sibiiu sos.	7.10	10.09
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9 56
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	9 35

Clușiu — Zălau.

7.25	4.33	Clușiu	5.35	9 32
7.50	5.14	Apahida	5.13	9.07
9 —	6.30	Gherla	4.03	7.45
9.25	6.56	Dej	3.36	7 10
10.10			3.03	
2.37		Zélau	10.41	

Sighișóra — Odorheiu-sěcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3 54	11.38	Hașfaléu	9.02	4.54
6 20	1.59	Odorheiu-sěcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12.25	7.47	Zlatna	5.—	8 22	3 50

Brasov — Zêrnești

8.35	3.—	Brașov	6.49	1.32
9.57	4 14	Rêșnov	5.5	12.41
10 28	4.45	Zêrnești	5.20	12.05

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

3 20	9 05	3.15	Timișóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4 00	9 51	3 32

Brasov — Chezdi-Oșorheiu

								In serbători dela 15 Iul. p. la 15 Sept.			
5.19	8.50	3.15	pl.	Brașovŭ	sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50		Prejmerŭ		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34		Sepsi S. Georg.		8.47	7.04	12.30	5.06
6 50	10 49	4.52					6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05		Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos.	C.-Oșorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu capul direcția, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.